Cana asobnaha numaru 20 hr. Przesyłka opłacona ryczałtem

Nr. 18. Wilnia, Niadziela 12 Traŭnia 1929 h. Hod V (XIII).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA I LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi: WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno. Ludwisarska 1-19) Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 4 hadz. wieč.

„Biel. KRYNICA" kaštuje na hod—10 zał., na paŭhoda—5 zał., na 3 miesiacy — 3 zał., na 1 miesiac — 1 zał. HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEŃ.

Cana abwiestak: na 1-šaj staroncy 60 hr., 2 i 3 — 50 hr., na 4-aj — 40 hroš. — za radok drobnaha druku ŭ adnej špalcie

KOMASACYJA.

Usie pačynańni ŭ kirunku palepšańnia ziemlarobskich haspadarak raźbiwajucca ŭ nas ab niaščasnuju cierazpałosicu, bo što warty ŭsie hutarki ab postupie ŭ haspadarcy, kali cierazpałosica wiaža ziemlaroba ŭsiaroŭna pa rukach i nahach. Najlepšy nawat haspadar pry cierazpałosicy zmušany bywaje da biazmysnaha časta trochpalowaha siewazwarotu (pładaźmienu), na wuzkich šniurach niemahčymym bywaje užywańnie haspadarskaj snaści (napr. siejałka j inš.), biez katoraj što raz ciažej usio abyjścisia, niemahčyma zmahacca z škodnym ziellem, pieranosiačymsia z miežaŭ, pamiežkaŭ i čužych šniuroŭ, nie hawaračy užo ab stracie hruntu, pad samyja miežy, dy biezkaniečnych za ich swarkach z susiedziami; pry ručnym (na šyroka) absiewańni šniuroŭ ci to nasieńniem, ci štučnymi ŭhnajeńniami (paraškami) nastajuć dźwie straty za raz: 1. hleba pry miežach usia jak treba skroź nie absiejwajecca i hetym samym astajecca niawykarystanaj i 2. i pry najbolš uwažnaj siaŭbie jak siaŭbawoje nasieńnie, tak i štučnyja hnaje pierapadajuć ci to na miažu, ci nawat za jaje — u abodwuch wypadkach nastaje nienaprawimaja strata.

A chto-ž nia wiedaje ab tym, što znača ŭ haspadarcy raściarušanaść šniuroŭ, pałožanych časta wielmi j wielmi daloka ad haspadarowaj sialiby? — darmowaja strata času j enerhii na dalokuju chadźbu ci jazdu na pracu, jakaja ŭreście-rešty daje wielmi niapeŭny wynik, bo zasiewy dalokija ad ułaśnikawaj sialiby byli, jość i doŭha jšče chiba buduć łasym kuskom dla ŭsich, što prywykli žyć z čužoj pracy. Cierazpałosica jość adnej z najpawažniejšych pieraškod meliorawańnia (asuški, abo zaliwańnia) hruntoŭ, bo na heta treba mieć zhodu susieda. Urešcie taja-ž cierazpałosica pamianšaje wartaść hruntoŭ jašče tym, što ich u cierazpałosicy nielha zahipotekawać (zaćwierdzić swaju ŭłasnaść na ziamlu ŭ sudzie), a biaz hetaha ŭznoŭ nielha hetych hruntoŭ nihdzie zastawić (załažyć), kab na heta dastać wyhadnuju pazyčku, što ŭ sianiašnija časy, jak wiedama, jość rečaj wielmiważnaj.

Skazanaha dosyć kab bačyć, jakija niawyhody, a nawat škody niasie z saboj ziemlarobu cierazpałosica. Naprawa hetaha sposabu władańnia ziamloj zawiecca k o m a s a c y j a j (scaleńniem) i zaleža ŭ tym, što z usich amal hruntoŭ u komasujučymsia abwodzie (adnej ci niekalkich wiosak) wytwarycca adno sucelnaje pole, z jakoha paśla wyrażycca kožnamu haspadaru adzin-dwa sucelnyja kuski pola (sienażaci), u kolkaści zaležnaj ad w a r t a ś c i hruntoŭ heta-ha-ž haspadara pierad sceliwańniem (komasacyjaj). Hrunty hetak złučanyja ŭ adno miejsca zawucca hruntami s k o m a s a w a n y m i (scelenymi).

Hetulki niawyhod kasujecca dobrym prawiadzieńniem komasacyi. Jość adnak i niekatoryja pieraškody, na ščaście duža redka apraŭdanyja, a suproć nieapraŭdanych pamahaje zakon duža radykalna. Apraŭdanaj da peŭnaj miery pryčynaj proci sceliwańnia jość p r a ź m i e r n a j a małaziamielnaść: zdawalniajučaj pieramohaj hetaje pieraškody jość pryrezańnie hruntoŭ małaziamielnym až da poŭnaziamiella (na haspadarku 6—7 ha). Usie inšyja pieraškody komasacyi najčaściej nie zasłužywajuć na bolšuju ŭwahu!

Praktyčna, pry siańniašnim stanie rečaŭ u nas, sprawa pradstaŭlajecca hetak: kab prawiaści komasacyju hruntoŭ u peŭnaj wioscy treba, kab haspadary hetaje wioski, zrazumieŭšy patrebu j karyść komasacyi, padali ŭ pawiatowy Ziemski Ŭrad (Ziemski Urząd) adpawiednuju zajawu ab tym, što jany chočać swaje hrunty skomasawać, dałučyŭšy da jaje zaćwierdžanyja prynamsia hminnym wojtam kopii dakumentaŭ śćwiardžajučych, što padawanyja da komasawańnia hrunty im sapraŭdy naležać. Takimi dakumentami, u razie kali niama inšych, mohuć być nawat wypiski z hminnych knihaŭ. Na toje, kab hrunty peŭnaj wioski byli skomasawany, ci lepš, kab padać u Ziemski Urad henu zajawu, nia treba zhody ŭsich haspadaroŭ datyčnaje wioski: chopić, kali za hetu sprawu rašuča wożmucca ŭłaśniki prynamsia adnej dziesiataj (najmienš) časci abšaru hruntoŭ hetaje wioski, a reštu haspadaroŭ zmusić da komasawańnia zakon. Napr., kali ŭ wioscy jość 5 wałok ziamli, dyk zajawu ab skomasawańni mohuć padać užo nawat ułaśniki adnaje tolki poŭwałoki, u wioskach z 10 ćciu wałokami — ułaśniki wałoki, z 20-ćciu w. — ułaśniki 2-ch wałok, z 30-ćciu w. — ułaśniki 3-ch wałok i h. d.

Adnym z dalšych ważniejšych warunkaŭ prawa na prawodžańnie komasacyi j pomač pry hetym jość sapraŭdnaja raściarušanaść hruntoŭ i niapryhodnaja da pracy ichniaja forma: kali šniury bywajuć bolš, čymsia ŭ 15 razoŭ doŭhija, čymsia šyrokija. Tam, hdzie jość patreba pryrezańnia ziamli małaziamielnym tady, kab hetyja małaziamielnyja sami pakazali Ziemskamu Uradu niejki dwor padlahajučy parcelacyi (majučy bolš 300 ha. ziamli), choć-by jon i nie lažaŭ u susiedztwie z komasujučajsia wioskaj: z abšaru hetaha dworu wyrażacca chutary, kudy časć małaziamielnych i pieraniasiecca, a časć astaniecca na starym miejscy.

Komasacyja na našych ziemlach nia jość niečym nowym i wiadoma našamu sialanstwu jak *pierachod na chutary*. Chutarnaja systema adnak jość tolki adnej z troch formaŭ komasacyi. Aprača chutaraŭ dla našych warunkaŭ warta ŭwahi jšče takaja forma komasacyi, kali budynki dziela niejkich pryčyn—choć časowa—astajucca na swaich starych miajscoch, a sceliwajucca tolki hrunty. Heta forma komasacyi ŭ nas dahetul šyrejšym kruhom mała była znanaj i chto wiedaje ci nia było heta adnej z pryčyn tarmoziačych tut cełу postup komasacyi. Pry miejscy skazać treba, što j siahońnia zwyčajnaje komasawańnie hruntoŭ nia znača jšče pieranos budynkaŭ (pierachod na chutary). Kali-ž chto choča pieraniaści j budynki, dyk musić swaju zhodu na heta piśmienna padać Ziemskamu Uradu, bo nijaki zakon da pieranośańnia budynkaŭ zmusić nia moža.

Prawiadzieńnie komasacyi, reč peŭnaja, źwiazana bywaje z wydatkami, wysokaść jakich, praŭda, bywaje roznaja, ale ahułam biaručy — n i e w i a l i k a j a i da taho, na warunkach dawoli wyhodnych. Wydatki źwiazanyja z komasacyjaj majuć dwajakaje pachodžańnie: ŭ apłacie za pracy kamornika i za wykupliwańnie pryrezywanych hruntoŭ (z ziemlaŭ kazionnych i prywatnych) da poŭnaziamiella drobnych haspadarak. Usie hetyja wydatki spłačywajucca pa ćaściach, pryčym tak, što wydatki za pracy nad sceliwańniem (kamornik i inš.) spłačywajucca trymia roŭnymi ćaściami, u praciahu troch hadoŭ: pieršy hod paśla scaleńnia n i e rachujecca. Spłačywańnie pazyčki za pryzezanyja hrunty raskładajecca zwyčajna na čas ad 15-ci da 30-ci hadoŭ.

Akramia taho jość jašče specyjalnaja pazyčka na pieraniasieńnie budynkaŭ pry *chutarnaj* systemie komasawańnia.

Usie pazyčki apracentawany wielmi nizka (4 prac.) i spłačywańnie ich, pry dakazanaj pryčynie, pa zakonu, moža być na peŭny čas adłožana. Pazyčka-ž na prawiadzieńnie samaj komasacyi (na kamornika j inš.) moža być akramia taho źmienšana, a nawat... darawana.

Hetak, p a w o d l e l i t a r y z a k o n a, pradstaŭlajecca ŭ nas siańnia sprawa komasacyi hruntoŭ. Ciažka j niebiaśpiečna dawać kamuniebudź niejkija ahulnyja rady, tymciažej stawić niekamu ŭ prymus sprawu tak ważnuju, jak komasacyja. Peŭnym adnak jość hetulki: biez komasacyi jakiniebudź p o s t u p u ziemlarobstwie na dalšuju metu jość n i e m a h č y m y m. Tamu, pakidajučy sposaby prawiadzieńnia komasacyjaŭ samym našym ziemlarobam, ahraničajemsia na hety raz da ćwierdžańnia, što *komasacyja hruntoŭ na Biełarusi prowiedzienaj być musić i najmienšuju mahčymaść hetaha prapuścić niawykarystanaj nikoli nielha.*

Kluščany Swajaku.

Trecija ŭhodki śmierci biełaruskaha paeta j filozafa Kaz. *Swajaka* (Ks. K. Stepowiča), prypadajučyja na minuły paniadzielak 6-ha traŭnia s. h., ŭračysta abchadzilisia ŭ rodnych dla Niabośčyka *Kluščanach*, ab katorych nie zabyŭsia Jon i ŭ swaim biaźmiertnym „Testamencie," kažučy tam dasłoŭna: „Kluščanam ślu pakłon. Tam naturu Biełarusa ja palubiŭ..."

Siahońniašnija Kluščany *pawiarchoŭna* zdajucca šmat inšymi, roznymi ad Kluščan z časoŭ bytnaści tam Kaz. Swajaka. Ale tolki „pawiarchoŭna." Pamiać na wialikaha syna Ziamli biełaruskaj u sercach tutejšaha narodu nia wyhasła i śmieła možna skazać — nikoli nia wyhaśnie. Nia ŭsie tolki Jaho jšče zrazumieli, nia ŭsie da hetaha daraśli, daśpieli: čas heta zrobić napeŭna, bo lićba naśladaŭnikoŭ Swajaka pasiarod Kluščancaŭ stała, jak widać, uzrastaje. I heta ŭ toj čas, kali *nichto* nad uświedamleńniem tutejšaha narodu na miejscy nie pracuje, a narod pakinieny tolki samomu sabie z strachom prosta pytaje „jak-ža možna jšče niešta biełaruskaje publična rabić?"

Pry takich umowach Biełaruski Instytut Haspadarki i Kultury uziaŭ na siabie sioleta ini-

Chto šmat pracuje, musić šmat ješci CUKRU!

cyjatywu ładžańnia Urašystaha światkawańnia 3-ch uhodkaŭ śmierci Kaz. Swajaka. Ledź tolki ab hetym pakazałasia zaciemka ŭ biełaruskaj presie (hazetach), jak wiedamy z swajej nialudzkaj nienawiści da ŭsiaho što biełaruskaje „Dzień. Wileński" pierakruciŭ hetu wiestku paswojemu, ŭwierch nahami, dapaŭniajučy jaje z palca wyssanymi ličbami. Usio tolki dziela taho, kab na światkawalnikaŭ nackawać palicyju i naahuł zastrašyć. Stałasia adnak naadwarot: pryhatawańni da światkawańnia jšli šparka napierad i ŭ naznačany dzień źjechałasia ŭ Klnščany šmat i šmat haściej z roznych bakoŭ Biełarusi, a chto nia moh pryjechać asabista, prysłaŭ prywitalnyja listy (hram. S. Nowik z Pamorja i inš).

Światkawańnie pačałosia ŭračystym nabaženstwam za dušu św. p. Swajaka, jakoje celebrawaŭ wierny da śmierci tawaryš pa pracy Niaboščyka, wiedamy biełaruski dziajač Ks. Adam *Stankiewič*. Kaścioł poŭny molačychsia tonuŭ u mory zieleni i świečak. Pryhožyja śpiewy liturhičnyja na chorach pad kiraŭnictwam brata Swajakowaha, pasła *Albina Stepowiča*, jak nia treba lepiej, dapaŭniali ŭračysty nastroj: usie i ŭsio łučyłasia ŭ adnu supolnuju malitwu, uznosiačujusia prad tron Boha Najwyžšaha, za supakoj dušy Swajaka, Ks. K. Stepowiča: Raj świetły wialikaj dušy Jahonaj!

Pa nabaženstwie ŭ kaściele, u miajscowym Narodnym Domie adbyłasia Žałobnaja Akademija pryświačanaja pamiaci Kaz. Swajaka, Jahonamu žyćciu i tworčaści. Adpawiedny da hetaha refarat pračytaŭ uznoŭ toj-ža Ks. Ad. Stankiewič, kožnaje słoŭca katoraha było wysłuchana prysutnymi z najbolšaj uwahaj. Škada tolki, što sala Narodnaha Domu akazałasia hetym razam za małaja. Ludziej było paŭniusieńka nia tolki ŭ samaj sali, ale j na kalidory, i pad adčynianymi woknami: kožny chacieŭ pačuć niešta ab słaŭnym i usimi lubimym Jubilancie z wusnaŭ nia mienš zasłužonaha pramoŭcy i kaznadzieja. A pačuć było što sapraŭdy, bo pramoŭca, znajučy Niaboščyka wielmi dobra i dasłužyŭšy Jamu da apošniaj chwiliny ziemskaha žyćcia Jahonaha, mieŭ što raskazać i zrabiŭ heta z sapraŭdnym umieńniem. Ščyraja jamu za heta padziaka!

Heta tolki karotki ahlad uračystaha światkawańnia, na jakim było nia 300 ludziej, jak niaŭdała prabawaŭ „prarakawać" „Dzien. Wil.", a prynamsia dwojčy hetulki. Jość heta dokaz, što prosty Narod naš pačynaje ŭžo canić usio pawodle sapraŭdnaj wartaści, a nie pustasłoŭja, jakim jaho daryli i ŭściaž jašče darujuć ludzi z-pad znaku „Dzien. Wil.-ha." U hetym jość załoh lepšaj našaj budučyni.

Dumka Adradžeńnia Biełarusi, jakoj niaboščyk Swajak tak wierna j biazinterasoŭna słušyŭ i z jakoj adyjšoŭ na Božaje Ułońnie, śmierciaj jahonaj nia źmienšała a ŭzmahłasia. Daj-ža Boža, kab heta čystaja achwiara, spaliŭšajasia na aŭtary Baćkaŭščyny, ŭściaž prynosiła jej nowych, adwažnych baraćbitoŭ dziela chutkaha ździejśnieńnia apošniaha tastamentarnaha pažadańnia Swajaka.: „...budzie čas, kali pryptoptanyja nahoj wy skažacie: „Woś Biełaruś pajšła adnak haroj."

Boža daj!

Kluščany, 6-ha traŭnia 1929 h. B. Z.

Z hazet.

Što skazaŭ Dr. Schacht ab Wersalskim traktacie ŭ 1926 h.

Hazety padajuć, što sučasny pradstaŭnik Niamieččyny ŭ Reparacyjnuju Kamisiju d-r Schacht jašče ŭ 1926 h. prad redakcyjaj Jonrnal de Geneve" wyjawiŭ swoj pahlad ab Wersalskim traktacie bolš mienš hetak: — „Los Polščy jość dla mianie susim mała cikawym datul, pakul Palaki nie addaduć taho, što ad naš zabrali... Adbudowa Eŭropy budzie tak doŭha niemahčymaj, jak doŭha budzie trymacca Wersalski traktat, jaki jość traktatam wajennym i jak doŭha Palaki nia źwiernuć nam Hdanskaha Kalidoru i Hornaha Šlonsku. Sprawa hetych dwuch terytoryjaŭ — heta hańba dla Eŭropy, heta hańba dla Lihi Narodaŭ"

Metodyzm u Zach. Biełarusi i prychilnašć da jaho Ŭłasawa, Łuckiewiča i Janki Stankiewiča.

Pad zahałoŭkam „Metodyzm u Polščy" „Dziennik Wileński" u Nr. 95 apisywaje akcyju relihijnaj sekty — metodyzmu ŭ Polščy. Pawodle „Dz. Wil." metodyzm u Polščy pačaŭ pašyracca ad 1919-1920 h. i ŭžo asiahnuŭ pawažnyja rezultaty. Dziela prapahandy swajej sekty metodysty wydali ŭ polskaj mowie specyjalnuju brašuru: „Główne zasady Metodyzmu." U swajej prapahandzie metodysty specyjalna źwiartajuć uwahu na sialanstwa, a ŭ nas, jak piša „Dz. Wil.", na Kresach (u Zachodniaj Biełasusi—red.), pierawažna na sialanstwa biełaruskaje. Metodyzm pašyrajecca pierawažna siarod ludnaści biełaruskaj-prawasłaŭnaj, zdabywaje sabie adnak prychilnikaŭ i siarod Biełarusaŭ-katalikoŭ. Metodysty wielmi ŭmieła wykarystali niekatorych biełaruskich dziejačoŭ dla swajej karyści. Cełyrad biełaruskich palityčnych dziejačoŭ, jak byŭšy senatar Ułasaŭ, Anton Łuckiewič, pasoł Janka Stankiewič z swajoj žonkaj, haračaj prychilnicaj metodyzmu, źjaŭlajucca prychilnikami i wyznaŭcami metodyzmu.

Pawodle „Dz. Wil." metodysty majuć swaje damy malitwy ŭ nas aprača Wilni, u Radaškawičach, Słonimie, Baranawičach, Klecku i ŭ pawietach Staŭpieckim i Maładečanskim.

Ad siabie musim dadać, što ŭsiakaje relihijnaje sektanstwa, a hetym samym i metodyzm, dla našaha biełaruskaha adradžeńnia jość wielmi škodnym. Pašyreńnie-ž relihijnych sekt siarod našaha narodu maje swoj pačataku u nienarmalnašci adnosin jak katalickich, tak i prawasłaŭnych duchoŭnych uładaŭ da biełaruskaha adradžeńnia. Za henaje razdrobliwańnie dušy Biełaruskaha narodu prad **B o h a m**, adkazny tyja kiraŭniki sapraŭdnaj nawuki Chrystowaj, katoryja, kali-b z padawanaj našamu narodu praŭdy Božaj wykinuli palityku, hetym samym užo pieraškodzili-b pašyreńniu ŭ nas metodyzmu. Prad **B i e ł a r u s k i m - ž a n a r o d a m** źjaŭlajucca adkaznymi za heta ŭsie tyja, chto budučy hramadzianami Biełaruskaha narodu, światoma sprycyniajucca da razdrableńnia dušy swajho narodu. Šlach adradžeńnia Biełaruskaha narodu u sprawie relihijnaj jość adziny: stojkaje damahańnie biełaruskaj mowy ŭ kazańniach i dadatkowych nabaženstwach jak u kaściele, tak i ŭ carkwie i ŭzmacniańnie narodnaj dušy ŭ ideałach sapraŭdnaj nawuki Chrystowaj. Razdrobliwańnie ŭ sekty zabiwaje sapraŭdnaje pačućcio relihijnaje j nacyjanalnaje.

Z biełaruskaha žyćcia.

Pasiedžańnie Centralnaha K-tu B.Ch.D. 28 m. m. adbyłosia pasiedžańnie C. K. B.Ch.D. na jakim pastanoŭlena ŭzmacnić sprawu arhanizacyjnuju. Na hetym-ža pasiedžańni pasły B.Ch.D padwyšyli swaje składki na sprawy B.Ch.D. na 50 proc.

Supolnaja tawaryskaja harbatka siabroŭ Wilenskaha hurtka Bieł. Instytutu Haspadarki i Kultury. U niadzielu 28.IV. s. h. Wilenski hurtok Bieł. Instytutu Haspadarki i Kultury ładziŭ tawaryskuju harbatku, na jakuju zyšłosia kala 50 asob siabroŭ hurka Instytutu. U časie harbatki hram. St. Stankiewič pračytaŭ dobra apracawany referat, paśla jakoha prysutnyja na temu referatu wiali dyskusyju. Pažadana, kab takija zborki adbywalisia jak najčašciej, bo jany abjednywajuć tak niamiłaserna padzielenaje biełaruskaje hramadzianstwa.

Akty abwinawačańnia: Stanisłaŭ Hryb i Michał Jermak z Žodzišak atrymali akt abwinawačańnia, jakim tyja abwinawačywjucca z §§ 51 i 75 č. III k.k. zatoje, što 10.VI. 1928 h. ŭ časie pracesii z wystaŭlenym Najświaciejšym Sakramentam u Žodziškach byccam wykrykiwali niaprystojnyja słowy i pačali bojku z molačymisia. Jak nam wiedama, St. Hryb i M. Jermak u časie henaj pracesii razam z inšymi, jak zaŭsiody, śpiawali tolki relihijnuju pieśniu pabiełarusku i nijakaj bojki nie pačynali i nikoha nia bili. Cikawa, jak budzie śćwiardžać hetyja fakty prad sudom ks. Dronič, bo i jon źjaŭlajecca świedkam abwinawačańnia.

J. Paźniak, redaktar hetaj hazety tak-ža atrymaŭ akt abwinawačańnia, jakim abwinawačywajecca z art. 132 k.k. za źmiaščeńnie staćci pad nazowam „Wyjazd z Prahi hr. B. Šediwyha".

Nabaženstwa za dušu św. p. Ks. Stepowiča (Kaz. Swajaka) i žałobnaja akademija adbylisia ŭ paniadziełak dn. 6 h. m. ŭ Kluščanach, Świancianskaha paw. pry wialikim liku ŭčaśnikaŭ. Padrobnuju sprawazdaču ab hetym padajemo na inšym miejscy.

Z Niezaležnaj Litwy.

Aświetnaja praca. U miesiacy studni 1929 h. było ŭ Litwie 2,420 pačatkawych škoł, 3,678 wučycialoŭ i 171,193 wučniaŭ. U 1928 hodzie 1-I, było tolki 3,466 wučycialoŭ i 124,578 wučniaŭ. Značycca praz hod uwaŭ siej Litwie pabolšała na 212 wučycialoŭ i 46,615 wučniaŭ (wučniaŭ na 37 pracentaŭ). Hataja ličba adnosicca da Litwy biaz kraju Kłajpedy, dzie daŭno ŭžo škonictwa staić na wysokim uzroŭni.

Na kanhres u Wuhorščynu, pa pytańniu *ab palepšańni dabrabytu wioski* zaprošana i Litwa.

Miesiačny jubilej druku. Z pryčyny 25-cilećcia wolnaści litoŭskaha druku, u Niezaležnaj Litwie ŭwieś miesiac trawień paświačajecca pašyreńniu litoŭskaj časopisi i knižki.

Jubilejny numar „Lietuvos Žiniu." 2 h. m. wyjšaŭ 3000-ny numar časopisi „Lietuvos Žinios." Heta časopiś jość najstarejšym litoŭskim štodzieńnikam, bo pačała wychodzić u Wilni jšče ŭ 1904 h.

Zamach na žyćcio premjera Voldemarasa. 6 h. m. niazłoŭlenyja dahetul złačyncy dali niekalki strełaŭ u premjera Voldemarasa, kali toj, u tawarystwie niekalkich asob, uwachodziŭ u Kowienski haradzki teatr. Streł adnak minuŭ premjera i papaŭ u jahonych dwuch adjutantaŭ, adzin z katorych byŭ zabity na miejscy, a druhi ciažka ranieny.

Z ukrainskaha žyćcia.

T-wa „Rodnaj Škoły"

Tawarystwa „R. Š." ŭžo maje 325 hurtkoŭ, a siabroŭ henaha T-wa naličywajecca 26 913. asob. Utrymliwaje heta T-wa 31 narodnych škoł, 4 wučycielskija seminaryi, 10 himnazijaŭ, 1 škołu handlowuju, 5 dapaŭniajuča-pramysłowych škoł (žanočyja), 19 prytułkaŭ. Aprača hetaha T-wa „R. Š" ładzić kursy dla darosłych i maje šmat biblijatek čytalniaŭ. Heta ŭsio T-wa „R.Š." utrymliwaje na košt achwiaraŭ ukrainskaha hramadzianstwa ŭ krai i na emihracyi. Bačačy takoje zrazumieńnie rodnaj sprawy, možna skazać z peŭnaściaj, što byt Ukrainskaha narodu zapeŭnieny.

Z Polščy.

Pieršamajskaje socyjalistyčnaje światа ŭ Polščy prajšło dosyć spakojna, kali nia ličyć niekalkich wypadkaŭ, dzie socyjalisty adnaho kirunku paturbawali socyjalistaŭ druhich kirunkaŭ. Adnym słowam, polskija socyjalisty sami miž saboj dziarucca i hetym samym ruch socyjalistyčny ŭ Polščy dawoli słaby. Socyjalisty-komunisty ŭ sialetnim 1-šamajskim światkawańni ŭ Polščy pakazalisia susim słabymi.

Zwalnieńnie kamandziera pahraničnaha korpusu hien. Minkiewiča. Dnia 7 h. m. ministar wajskowych spraŭ Piłsudski zwolniŭ z stanowišča kamandziera pahraničnaha korpusu hien. Minkiewiča. Samo zwalnieńnie nia prynosić ničoha cikawaha j nowaha, ale forma zwalnieńnia hien. Minkiewiča dyk susim nowaja, bo i sam marš. Piłsudski skazaŭ, što jana moža być prykraj.

Z zahranicy.

U Niamieččynie pieršamajskaje socyjalistyčnaje światа adbyłosia z wialikim praliwam krywi. U Berlinie biezparadki trywali praz niekalki dzion. Byli zabityja i šmat ranienych. Paśla źlikwidawańnia zabureńniaŭ ułady pieradali ŭ sud, jak winoŭnikaŭ zabureńnia, 117 asob.

U S. S. R. R. pieršamajskaje światа taksama nie prajšło spakojna. U Maskwie rabotniki zažadali wydačy pryabiacanaj im bolšaj porcyi chleba, muki j inšych spažyŭnych praduktaŭ, a kali im heta admowili, dyk rabotniki wyłamali ŭ kooperatyŭnych składoch dźwiery i pawykidali stul miaški z mukoj i inšyja zapasy praduktaŭ. Zabureńnie ŭspakoiła milicyja.

Zł. Št. Ameryki, jak wiedajem, da hetaj pary jšče nia pryznajuć Sawieckaj ułady. Dziela hetaha amerykanskija handlowyja firmy nia mohuć z sawietami normalna wiaści handlu. Bal-

CUKIER uzmacniaje kości, dajeć siłu j zdaroŭje!

šawikom, jakija tak mocna patrabujuć zahraničnaha kapitału, — a Ameryka jość najbolšym bankiram świetu — hetaki stan rečaŭ wielmi nie na ruku, nie na ruku taki stan i amerykanskim pramysłoŭcam, jakija pačali rabić zachady prad uradawymi kruhami, kab urad Zł. Štataŭ pryznaŭ sawieckuju ŭładu. Byŭ čas, kali zdawałasia, što woś-woś najbolšyja ŭ świecie kapitalistyja pahodziacca z „pradstaŭnikami rabotnikaŭ i sialan." Ale ŭrešcie ŭsiož dyki razyjšlisia. Chiba nie na doŭha, bo... extremy (najdalšyja prociŭlehłaści) ŭzajemna pryciahajucca.

U Paryžy (Francyja) reperacyjnaja kamisija, paśla wiedamaj zajawy pradstaŭnika Niamieččyny d-ra Schachta, uznoŭ źbirajecca j dumaje radzić nad hetymi zabłytanymi sprawami: chto, kamu, kali j kolki maje płacić wajennaha adškadawańnia. Ci hena kamisija dahaworycca da jakoha niebudź tołku, hadać trudna.

Nad Wilejkaj.

U prorwie błakitaŭ, jak wiečar nastanie,
Ćnianna zijajuć ałmaznyja zory,
Nieba ziamli šle swajo prywitańnie,
Świetłaściu tajnicaŭ świeciać prastory.
U cichaj zadumie siadžu nad Wilejkaj,
Słuchaju pieśni,—čaroŭnyja kazki
Rečki, što ŭjecca uzornaju źmiejkaj,
Słuchaju homan jaje poŭny łaski.
Wiaz nad wadoju schiliŭsia maŭkliwy;
Hraje Wilejka połyskam stali,
Biełaju pienaj krasujucca ŭzrywy —
Kraski a kamni raźbitaje chwali.
Cieni halinaŭ lahli na ŭźbiarežžy
Fantastykaj dziŭnaj,—arabskim piśmom;
Niejdzie hadzińnik udaryŭ na wiežy,
Ad horaŭ adbiŭsia jaho srybny zwon.
Chmary karonaju biełaj prybrali
Cicha nad rečkaju śpiačyja hory,
Biellu trochkryžskaju molacca dali
U prosiń spawilisia miesta prastory.
Mroju biazkonca ab tajnicach wiečnych,
Ab dziŭnym suświetu wialiččy—krasie,
Zwonam na chwalach swaich šumnaciečnych
Mnie pieśni śpiawaje Wilejka swaje.

Wilnia 6.V.29. *Aŭh. Bartul.*

Z Wilni.

Pieršamajskaje świata. Dzień pieršaha traŭnia jość dniom socyjalistyčnaha świata — świata pracy. 1-ha traŭnia s. h. wilenskija socyjalisty abchodzili henaje świata dźwiuma hrupami: P.P.S. prawica z litoŭskimi soc. demokratami i žydoŭskim Bundam addzielna, a P.P.S. lawica, klasawyja rabotnickija sajuzy i hrupa biełaruskich socyjalistaŭ radykałaŭ, na čale z pasłom Dwarčaninam, addzielna. P.P.S. lawica, razam z hrupaj pasła Dwarčanina, u sarhanizawanym h. zw. „Prociŭfašystoŭskim kamitecie" pačali światkawańnie akademijaj u sali Krejngla pry wul. Ludwisarskaj, adkul wyšli pachodam na wulicy miesta Hety pachod nie abyšoŭsia biaz krywi, bo byli ranienyja jak pa staranie palicyi, tak i pa staranie demonstrantaŭ. Adzin z demonstrantaŭ, niechta Ruf, praležaŭšy niekalki dzion u špitali, pamior. Paturbawanym akazaŭsia i pasoł Dwarčanin, a taksama i palicejski aspirant Šweykoŭski (ciažka). Byli i aryšty: aryštawanym byŭ i pasoł Dwarčanin, jakoha adnak, pa spraŭdžańni pasolskaj lehitymacyi, tojčas ža wypuścili na wolu. Demonstranty hołasna wykrykiwali: „preč z Astroŭskim, Łuckiewičam Jankam Stankiewičam..."

Druhi pachod P.P.S. prawicy adbyŭsia susim spakojna.

Światkawańnie 25-tych uhodkaŭ swabody litoŭskaha druku adbyłosia duža ŭračysta ŭ aŭtorak dnia 7-ha traŭnia s. h. Bolš padrobnuju sprawazdaču ab hetym świacie damo ŭ nastupnym numary.

Užo kinulisia na fokusy — „Biełaruski Strzelec". Abšarnickaje „Słowo" Nr. 103 padaje, što byccam Biełarusy, jakija zbližany da polonofilskaha T-wa „Praświeta", apracawali prajekt sarhanizawańnia na terytoryi Wilenskaha wajawodztwa „Biełaruskaha Strzelca", jaki maje być stworany na sposab „Strzelca" polskaha i ŭ najbližejšych dniach budzie padany da wajawodzkaha ŭradu adpawiedny prajekt statntu. „Biełaruski Stzelec" maje bycca paśla złučycca z polskim „Strzelcam". Jak widać, „dzielcy" z pad znaku „Praświety" zhubili ŭžo ŭsie ście žki, dyk ciapier puścilisia na ciańki. Usioroŭna apynucca tam, dzie byli dahetul

Samaŭrad m. Wilni na biełaruskija j litoŭskija škoły. Wilenskaja miestawaja Rada ŭ swaim budžecie na 1929/30 h. zapisała na raschody litoŭskahaha školnictwa 2 tys. zł., a biełaruskaha —3 tys. zł Zatoje na polskaje školnictwa až 10 tys. zł.

DA NAS PIŠUĆ.

WIERA I NACYJANALNAŚĆ.

w. Tryčoŭka, Biełast. paw. Usie, baču, pišuć u *Krynicu*, chto ab swaim miastečku, chto ab wioscy, niachaj-ža napišu i ja ŭ swaju biełaruskuju hazetu niešta ab našym kutočku. Tryčoŭka znachodzicca ŭ Biełastockim pawiecie, na samych jaho akrainach. Addzialaje nas ad mazuroŭ, abo jak kažuć tut, ad polskaha boku raka Narwa. Našaja staronka, heta rubiež biełaruskaj ziamli. Za nami ŭžo inšy narod, z asobnaju mowaj i zwyčajami. Pierad saboj-ža my bačym, jak hlanuć na poŭnač i na ŭschod, wialikija abšary biełaruskaha kraju z toj samaj mowaj, z toj samaj dušoju narodnaj, što i my.

Haworać u nas čysta pabiełarusku, choć, wiedama, jość siakija-takija asabliwaści tutejšyja. Kažuć np. „chočut" „budut" zamiest „chočuć", „buduć"; mienš akajuć, nia kažuć „karowa," ale „korowa." Zatoje dziekańnie—ŭ poŭnaj sile: nia kažuć de, die, ale źmiahčajuć, jak i ŭsiudy na Biełarusi, i wychodzić dzie, dzień, dzieža.

Kruhom u našaj wakolicy niama-ž ani šlachtunoŭ, ani bolšych panoŭ, jak heta pa druhich miascoch bywaje, usiudy wiaskowy biełaruski narod. Naahuł skazaŭšy ludzi tut niazhoršyja, a nawat dobryja, wielmi prychilna adnosiacca da Kaściola. Zdarajecca, što na wiasiellach maładziož lišnie pašumić, ale heta redka kali bywaje.

Ad prošłaj wosieni my pastaraliś mieć swaju ŭłasnuju parachwiju. Pieršym našym probaščam źjaŭlajecca ks. dr. Stanisłaŭ Hlakoŭski. Hetakim probaščam my pachwalicca možam pierad usimi susiednimi parachwijami. Čaławiek jon wučany, ale i prystupny. Tak adrazu i čuć, što heta ksiondz nia z čužych, ale syn biełaruskaha narodu. Z im my ŭsie čujemsia, jak z swaim čaławiekam. Da jaho padydzie stary i mały, jon kožnamu daść dobraje słowa, a kali haworyć, nami, to biaz polskaj pieraharodki, a prosta našaj rodnaj biełaruskaj mowaj. Daj Boža, kab hetakich ksiandzoŭ było bolš pamiž usimi našymi białaruskimi parachwijami, tady było-b i składniej i šmat nawučniej.

Dahetul my dumali, bo tak ŭrešcie nas padurnomu i wučyli, što budučy katalikami my prynaležym da polskaj wiery i da polskaj narodnaści, tymčasam akazywajecca, što wiera nijakaja tut polskaja, a rymska-katalickaja i što my zusim nie palaki, a narod biełaruski. A raz my heta zrazumieli, to i dalej trymacca budziem swajoj rodnaj mowy, swajoj narodnaj biełaruskaj prynaležnaści i nijakaja warožaja siła nas nie abmanić i ad praŭdy nie adwiadzie nikoli.

Haspadar.

REWIZIJA U HURTKU B. I. H. i K.

w. Šutawičy, Ašmianskaha paw. Usiudy, jak čuwać, administracyjnyja ŭłady robiać rewiziju kancelarskich knih, asabliwa rachunkowych, u roznych biełaruskich kulturna-praświetnych arhanizacyjach. A byli nawat wypadki, kali za błahoje wiadzieńnie hetych knih nazwanyja arhanizacyi prypynialisia ŭ swajej čynnaści. Wiedajučy ab usim hetym naš Hurtok B. I. H. i K. staraŭsia, jak moh, kab u kancelarskich papierach byŭ naležny paradak i ŭsio wiałosia pawodle instrukcyi Instytutu.

Spadziei na rewiziju anahdaj zbylisia i pahatoŭnaść da jaje dobra apłaciłasia. Rewizor (palicyjant) prahledziŭ usie papiery i napisaŭ pratakoł, pawodle jakoha wychadziła, što byccam byli znajdzieny ŭ papierach nieparadki. Hety pratakoł rewizor daŭ funkcyjanarom Hurtka padpisać, ale tyja zrabić heta admowilisia, bo byli peŭny, što ŭ knihach ichnych usio ŭ paradku. Na druhi dzień staršynia Hurtka hram. W. Š. źjawiŭsia asabista da rewizora i, dakazujučy jamu čorna na biełym, što ŭ wiadzieńni knih niama nijakich zahan, bo ŭsio wiałosia tam i wiadziecca ścisła pawodle Instrukcyi, zatrebawaŭ skasawańnia śpisanaha ŭžo pratakołu i napisańnia nowaha. Rewizor zmušany byŭ ustupić i pryznać, što ŭsio znojdziena ŭ paradku.

Hetak zmahajecca Šutaŭski Hurtok B.I.H.i K. za swaje prawy.

Prajezdny.

Ad Redakcyi: Padajučy hetu wiestku da wiedama čytačoŭ uważajem za swoj hramadzki abawiazak napomnić asabliwa siabrom Hurtkoŭ i addziełaŭ Bieł. Inst. Hasp. i Kultury, kab wiali ŭsie swaje papiery tak, kab tudy „i kamar nasa nia moh padtačyć." Ab tym jak ŭsio treba wiaści, dawiedacca možna z Instrukcyi Instytutu, jakaja ŭ kožny Hurtok Instytutu razsyłajecca adnačasna z statutam.

Usiačyna.

Što takoje sacharyna.

(Prysłana.)

Ludzi ciažkaj pracaj musiać zarablajuć na swajo ŭtrymańnie, starajucca ŭsialakimi sposabami ahraničywać swaje raschody i mahčyma najmienš wydawać. Takija aščadnaści nia mohuć adnak być łučany z škodaj dla zdaroŭja, bo jnakš toje, što zaaščadzim spažywajučy tannuju, ale škadliwuju strawu, musimo udwaja wydać na dochtara. Nažal, nia ŭsie pamiatajuć ab hetaj žyćciowaj praŭdzie, najlepšym dowadam čaho jość ŭžywańnie sacharyny ŭ chatnim žyćci.

Što-ž heta jość sacharyna?

Heta jość pradukt atrymoŭwany šlacham roznych chemičnych pieramien z smały astaŭšajsia paśla fabrykacyi świetlanoha hazu z kamiennaha wuhla. —

Kali pakazałasia hetym šlacham sacharyna, zaraz-ža pačalisia padrobnyja nawukowyja doślędy, kab pierakanacca, ci nia jość jana škadliwaj dla ludzkoha zdaroŭja.

Pohlady ab hetaj sprawie byli susim wyraznyja — nichto z wučonych nia ścwierdziŭ, kab sacharyna była karysnaj dla ludzkoha zdaroŭja. Niekatoryja daśledčyki spačatku dumali, što sacharyna nia škodzić čaławiečamu arhanizmu i kali nia prynosić nijakaj karyści, dyk i nia robić nijakaje škody. Chutka adnak i hetyja wučonyja pierakanalisia, što sacharyna biazumoŭna škodzić ludzkomu arhanizmu i što chemičnyja zaniačyščeńni, jakija jana maje, biazumoŭna zatruwajuć ludzki arhanizm.

Pawyžšyja doślędy, jakija adbywalisia ŭ praciahu mnohich hadoŭ, wykazali ŭ pačatku našaha stalećcia, što nia tolki zaniačyščeńni, ale i sama sacharyna swaimi ŭłaściwaściami biazumoŭna prynosić čaławieku šmat škody. Užo heta samo tolki, što sacharyna nie padlahaje susim pryswajeńniu ludzkim arhanizmam, pramaŭlaje na jejnuju niekaryść.

Naprykład piasok nia jość, praŭda truciznaj, ale kali niechta pačnie jaho hłytać stała, choć-by ŭ niewialikaj kolkaści, dyk pierakanajecca, što jamu heta nia pojdzie na zdaroŭje. Horš majecca sprawa z sacharynaj, bo kožny najmienšy jejny pyłok, katory prahłynieny čaławiekam, wydajecca im u tej-ža samaj formie, wyklikajučy niasmak i zabureńnie žywata.

Kab-ža adnak na hetym tolki j končyłasia...

Załudak ludzki, dla straŭleńnia spažytaj strawy, wydzialaje specyjalnyja soki, katoryja jaje raspuskajuć. Aprača hetaha haduje drobnyja, hołym wokam niawidomyja substancyi, h. zw. enzymy, a nawat nadta małyja, žywyja arhanizmy, jakija taksama možna bačyć tolki praz mocna pawialičajučyja škły. Jak adny, tak i druhija adyhrywajuć nadta wažnuju rolu ŭ traŭleńni spažytaj strawy i niedachop ich u załudku adbiwajecca nadta niekarysna na zdaroŭi čaławieka.

Woś-ža sacharyna nia tolki ŭstrymliwaje dziejnaść hetych drobna-tworaŭ i ichny razwoj, ale ŭ bolšaj krychu kolkaści, abo čaściej spažywanaja, zabiwaje ich zusim, naražajučy hetym sposabam čaławieka na pawažnyja ciarpieńni žywata, pałučanyja z utrataj sił i zdaroŭja. Najwyraźniejšymi znakami zatručańnia sacharynaj jość pieradusim, pachodziačy z kiepskaj dziejnaści žywata, niasmak u rocie, paśla mocnaje rasstrojstwa žywata, t. zw. „biahunka". Časta taksama ŭ asob užywajučych sacharynu možna zaŭważyć zakručywańnie haławy j młości.

Biazumoŭna, ŭsie hetyja adjemnyja abjawy nia wystupajuć adrazu, pry pieršaj abo druhoj šklancy harbaty, asałodžanaj sacharynaj, choć nawat najmienšaje jaje porcyja ŭwajšoŭšaja z harbataj abo strawaj u ludzki arhanizm, musić na im adbicca škodna. Arhanizm kožnaha čaławieka maje inšuju adpornaść i heta samaja porcyja sacharyny ŭ adnaho moža wyklikać lahčejšyja zabureńni, u druhoha — ciažejšuju chwarobu.

Kali nawat niechta ŭžywajučy sacharynu da hetaha času paśla jaje nie chwareŭ, dyk napeŭna chutčej ci paźniej raschwarejecca i pobač z stratai na zdaroŭi, panosić taksama straty hrašowyja.

Dziela wyžej skazanaha, nie aščadnaściaj, ale marnatraŭstwam jość užywańnie sacharyny zamiest cukru. Marnatraŭstwam tym škadliŭšym, što rujnuje jano zdaroŭje, nia tolki dziaciej ale nawat i darosłych. Hrošy wydanyja na sacharynu jość biezpawarotna stračanyja, bo sacharyna, jak wyžej skazana, nia maje ŭ sabie susim nijakich spažyŭnych sučastak.

Susim inakš reč pradstaŭlajecca z cukram, katory jość praduktam naturalnym, paŭstaŭšym z cukrowych burakoŭ pad dziejańniem sonečnych pramieniaŭ. Nawukowyja doślędy wykazali, što cukier jość adnym z najpawažniejšych i najzdarawiejšych strawaŭ. Dziela taho što jon jość adnačasna lohkastrawimy, a kožnaja jahonaja častačka bywaje ludzkim arhanizmam z pažytkam pryswojena— možam śmieła skazać, što cukier u stasunku da swaje wartaści jość strawaj adnej z najtaniejšych.

U nastupnym artykule skažam niešta bolej ab cukry i jahonych wysokich adžyŭlajučych wartaściach.

7 wiosak pad wadoj. U minułym tydni ŭ Dziśnienskim paw. była katastrafalnaja pawodka. Wada padniałasia ŭ Dźwinie na 9 metraŭ. U wyniku hetaha zatapiłasia 7 wiosak, a ŭ samaj Dziśnie zatoplena 212 chat. Achwiar u ludziach nia było.

241096

BANK CUKROŬNICTWA

Akcyjnaja Supałka ŭ Paznani **ADDZIEŁ U WARŠAWIE**

Skład CUKRU u Wilni

wul. Sławackaha 27, u mahazynach Polskaha Lloydu.

Skład cukru ŭ Baranawičach, wul. Šasowaja 123.

Pradaža cukru hurtowa j detalična pačynajučy ad 1 miaška.

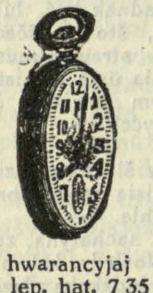

Raspradaža 500 hadzińnikaŭ

pa reklamowych cenach.
hadzińnik z cepkaj za zł. 5 hr. 89 (zam. zł. 25.)
wysyłajem, dziela wialikaj kolkaści tawaru, na piśmienny zakaz, za zaličkaj płoski šwajcarski hadzińnik, z hwarancyjaj 6 h. za zł. 5.89, 2 št. 11.50, 3 št. 17.48 u lep. hat. 7 35 i 9.35. Hadzińnik z imitawanaha zołata 10.95 i 12.20. Firmy Urbana w. płoski 11.95, łep. hat. 13.95, wiedamaj marki A. MOSER z doŭhaletniaj hwarancyjaj zł. 18.80 i 21.95. hadzińniki na ruku mužčynskija i damskija 10.30 i 12.95, stałowyja budzilniki 10.65, 2 št. 20.30, firmy JUNGHAUS 14 50. Zahraničnyja brytwy zł. 5.75, 7.75, 9.95. Mašynki da stryžeńnia wałasoŭ z zapas. hrebianiami zł. 8.95, 10.95, cepki da hadz. ad 7.35.

Kali nie spadabajecca, waročajem hrošy.

Hurtowy skład hadzińnikaŭ
E. JAKUBIŃSKI,
Warszawa, Nowolipki 23 B. K.

PIWA

Browaru Tawarystwa „SZOPEN"

Akc. Sup. u WILNI.

UWAHA!

Haspadarka 140 marhoŭ ziamli, na jakoj rodzić pšanica, ŭ mieście, wyšejšyja škoły, himnazii, čyhunka, žywy i niažywy inwentar, dom 12 pakojaŭ, elektryčnaje światło, cana 90.000 zł., zrazu płacić 50.000 zł.

Haspadarka 108 marh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, z budynkami i inwentarom, cana 50.000 zł., zrazu płacić 30.000 zł.

Haspadarka 152 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, z budynkami i inwentarom, cana 70.000 zł., zrazu płacić 40.000 zł.

Haspadarka 120 mrh., pry pawiatowym mieście, dom 8 pakojaŭ z žywym i niažywym inwentarom, cana 60.000 zł., zrazu płacić 30.000 zł.

Haspadarka 100 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, z budynkami j inwentarom, cana 30.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 31 morh ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami j inwentarom, cana 16.000 zł., zrazu płacić 10.000 zł.

Haspadarka 110 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, z budynkami j inwentarom, cana 20.000 zł., zrazu płacić 12.000 zł.

Haspadarka 80 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica i žyta, z budynkami, inwentarom, cana 45.000 zł., zrazu płacić 30.000 zł.

Haspadarka 60 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami j inwentarom, cana 30.000 zł. zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 54 mrh. ziamli z budynkami j inwentarom na jakoj rodzić pšanica, cana 25.000 zł., zrazu płacić 12.000 zł.

Haspadarka 85 mrh ziamli z budynkami j inwentarom, cana 40.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 53 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami j inwentarom, cana 20.000 zł., zrazu płacić 10 000 zł.

Haspadarka 64 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, z budynkami i inwentarom, cana 45.000 zł., płacić zrazu 30.000 zł.

Haspadarka 98 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, 5 mrh. fruktowaha sadu, dom 8 pakojaŭ, ad Paznani 14 klm., z žywym i niažywym inwentarom, cana 100.000 zł., zrazu płacić 60.000 zł.

Haspadarka 61 morh ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, z budynkami j inwentarom, cana 40.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 42 mrh. z budynkami i inwentarom, ziamla pšaničnaja, cana 15.000 zł., zrazu płacić 10.000 zł.

Haspadarka 175 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, z budynkami j inwentarom, cana 39.000 zł., zrazu płacić 25.000 zł.

Haspadarka 300 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami j inwentarom, dom, 6 pakojaŭ, na Pamorji, cana 120.000 zł., zrazu płacić 55.000 zł.

Haspadarka 41 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, z budynkami j inwentarom, dom 5 pakojaŭ, cana 22.000 zł., zrazu płacić 15.000 zł.

Haspadarka 90 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami j inwentarom, cana 45.000 zł., zrazu płacić 25.000 zł.

Haspadarka 50 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami j inwentarom, cana 35.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 190 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami j inwentarom, dom 6 pakojaŭ, 16 klm. ad Paznani, cana 100.000 zł., zrazu płacić 50.000 zł.

Haspadarka 64 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, dom 2 pakoi i kuchnia, budynki murawanyja, z žywym j niažywym inwentaram, ziamla kala domu, ad pawiatowaha miesta 5 klm., cana 14.000 zł., zrazu płacić 10.000 zł.

Haspadarka 73 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, z budynkami j inwentarom, cana 36.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 140 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j žyta, budynki murawanyja, z žywym niažywym inwentarom, cana 50.000 zł., zrazu płacić 25.000 zł.

Haspadarka 39 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami j inwentarom, cana 16.000 zł., zrazu płacić 12.000 zł.

Haspadarka 80 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami j inwentarom, cana 45.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 68 mrh. ziamli, z budynkami j inwentarom, na jakoj rodzić pšanica, cana 20.000 zł., zrazu płacić 15.000 zł.

Haspadarka 93 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami j inwentarom, cana 50.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Aprača wyžejuspomnienych haspadarak maju jšče šmat bolšych i mienšych, z žywym i niažywym inwentarom, z budynkami, pradajucca ciapier. U razie pryjezdu prosim brać z saboj hatoŭku 5—10.000 zł na zadatak.

Padpisku pryjmaje Firma Sowiński, ułaśnik St. Paterek. Poznań, św. Marcina 22, telefon 18—97 u padworyšču.

ARENDY.

Haspadarka 54 marhi, z budynkami, inwentarom, addajecca ŭ arendu na 10 hadoŭ, paw. Paznań. Warunki takija: 5.500 zł., z morha 50 klh. žyta.

Haspadarka 50 marhoŭ, z budynkami, inwentarom, addajecca ŭ aredu na 9 hadoŭ, paw. Września. Warunki: 9000 zł. z marha 75 klh. žyta.

Haspadarka 121 morh, z budynkami, inwentarom, addajecca ŭ arendu na 10 hadoŭ. Dom 8 pakojaŭ, ad paw. miesta Gniezna 4 klm. Warunki: 16.000. zł. z marha pa 60 kg. žyta.

Haspadarka 240 marhoŭ z budynkami, inwentarom addajecca ŭ arendu na 8 h. Ad miesta Paznani 5 klm. Warunki: 28.000 zł. z marha 50 klh. žyta.

Haspadarka 400 marhoŭ u bolšym pawiatowym mieście, wyšejšyja škoły, himnazii, z budynkami, inwentarom, addajecca ŭ arendu na 10 h. Warunki: 60.000 zł., dom 5 pakojaŭ, z marha 50 klh. žyta, ad Paznani 40 klm.

Haspadarka 310 mrh., dom 7 pakojaŭ, budynki murawanyja, z žywym i niažywym inwentarom. Warunki: 27.000 zł., ad miesta 4 klm., z marha 50 klh. žyta, pawiet Września.

Haspadarka 119 mrh., 2 klm. ad miesta, z budynkami, inwentarom, dom 3 pakoi, addajecca ŭ arendu na 8 h. Warunki 18.000 zł. z marha 75 klh. žyta, pawiet Szamotuły.

Haspadarka 80 mrh. 15 klm. ad Paznani, pry čyhuncy, dom 5 pakojaŭ, addajecca ŭ arendu na 10 h., z žywym i niažywym inwentarom, z marha 70 klh. žyta hrošyma žapłacić treba 12.000 zł.

Usie arendy wolnyja i ŭ razie pryjezdu prosim brać hrošy hatoŭkaj na zadatak.

Firma Sowiński, ułaśnik St. Paterek, Poznań, św. Marcina Nr. 22, tel. 18—97 u padworyšču.

Pry kupli prosim paklikacca na našu redakcyju. **Admin. „B. Krynicy".**

Redaktar Jan Paźniak. Biel. Druk. im Fr. Skaryny. Wilnia, Ludwisarskaja 1 Wydawiec Albin Stepowič